

Tomi Kontio: Viidakon kutsu (Tammi, 2009)

Alpo on 12-vuotias poika, joka on aina ollut ikäisekseen valtavan iso ja valtavan vahva. Alma puolestaan on tyttö, joka tietää kummallisia asioita. Tämä johtuu siitä, että Alma lukee unissaan kirjoja suuressa kirjastossa. Yksi kirjoista on nimeltään *Vimbat, arktisen viidakon villit*. Tuo kirja vie Alpon ja Alman ihmeelliselle matkalle Kainuun korven trooppiseen taskuun, viidakkoon, jossa asuu salattu luonnonkansa, vimbat. Tomi Kontion *Viidakon kutsu* on huikkeen hauska ja säkenöivän viisas fantasiaromaani ystävydestä, erilaisuudesta – ja hulvattomasta vimbojen heimosta!

Kenelle? Viidakon kutsu sopii luettavaksi jo lukuahmateille kymmenkesäisille, mutta siinä riittää luettavaa aina yläkouluun saakka. Ja aikuisille se vasta sopiikin!

UUSIA KÄSITTEITÄ JA HISTORIALLISIA HENKILÖITÄ

Ihailin Alman tapaa puhua. Hän puhui vakavasti ja selkeästi. Hän tuntui olevan hyvin vakuuttunut väitteidensä totuudellisuudesta. Kun luonnontiedon tunnilla käsiteltiin fotosynteesiä, Alma kysyi opettajalta, tietääkö tämä, mitä on 'motosynteesi'. Opettaja ei tiennyt. "Kun ihminen ajattelee jotain erityistä kohdetta, esimerkiksi puuta tai autoa, alkaa tästä kohteesta erittyä pieniä kuplamaisia hiukkasia", Alma sanoi. "Nämä hiukkaset ovat motoja. Mielenkiintoista tässä motosynteesissä on se, että ajattelun kohteiden ei tarvitse olla olemassa ja silti motoja syntyy. Ilman motosynteesiä ei olisi kuin valo ja värejä. Kaikki olisi kaaosta. Motoja voi nähdä, jos katsoo kirkasta taivasta. Ne ovat kuin saippuakuplia, mutta hennompia. Usein ne esiintyvät ryppäissä. Ne ovat uskomattoman hentoja, mutta silti ne pitävät pystyssä kokonaisia suurkaupunkeja."

Tällainen Alma siis oli. Tyttö, joka tiesi paljon sellaista, mitä ei oppikirjoissa kerrottu. (s. 22–23.)

Uskonnontunnilla Alma saattoi esimerkiksi alkaa kertoa opettajalle Mesekielistä, joka oli profeetta Hesekielin salattu kaksoisveli, jota ei mainittu Raamatussa eikä missään juutalaistenkaan kirjoituksissa. Mesekieliä ei kuulemma tunnistettu, koska hänen ulkonäkönsä muuttui jatkuvasti. Lopulta hän ei itsekään tiennyt, kuka hän oli. Mesekiel pakeni itseään Juudean erämaahan, jossa hän muuttui kangastukseksi. "On mahdollista", Alma kertoi, "että Jeesuksen kiusaaja Juudean erämaassa ei ollut diabolista alkuperää, vaan Mesekiel, monikasvoinen kangastus." (s. 22.)

Valitse jokin olemassa oleva käsite tai joku historian/Raamatun/taiteen/filosofian tms. merkkihenkilö. Väännä käsite tai nimi uuteen muotoon ja keksi uusi määritelmä. Mistä tai kenestä onkaan kyse? Jos haluat, voit käyttää pohjana seuraavia käsitteitä ja henkilöitä:

Simon Kananeus eli Simon Kiivailija	hiesu
Herodes	sabotaasi
Pontius Pilatus	kabotaasi
Jesaja	mitokondrio
Julius Caesar	substantiivi
Olavi Sylikuningas	naturalismi
Haakon Punainen	monologi
Harald Jäniksenkypälä	sarkofagi
Edvard Tunnustaja	tautologia
Sokrates	autoimmuuni
Immanuel Kant	geriatri
Tomi Kontio	gyroskooppi
Tuomas Akvinolainen	eksoottinen.

HEIMOJA

a) Kadonnut kansa

- Tietääkö opettaja, että myös Suomessa on viidakko?

Opettaja huokasi. Mutta hän oli niin hyvillä mielin alkavasta kesälomasta ja lähestyvistä eläkepäivistä, että antoi Alman jatkaa.

- Ei, opettaja ei tiedä, Eines jatkoi ja nyökkäsi Almalle, että tämä saisi jatkaa.

- Tämä viidakko sijaitsee Kainuun erämaassa ja sen asukkaat kutsuvat sitä nimellä Suovimba. En pysty antamaan tarkkaa selvitystä sille, miksi Kainuussa on viidakko.

- Minä pystyn, Veeti huikkasi nurkastaan. – Sinne on rakennettu trooppinen kylpylä.

- On siellä sellainenkin, Alma sanoi huomaamatta Veetin ivallista äänensävyä. – Mutta sitten siellä on ihan aito viidakkokin. Ja tässä viidakossa asuu kadonnut kansa. He kutsuvat itseään vimboiksi, he elävät eristyksissä meidän sivilisaatiostamme, eräänlaisessa trooppisessa taskussa. He pyytävät viljejä eläimiä, palvovat jumaliaan, tappelevat ja rakastavat. He ovat ihmisiä niin kuin mekin, heidän ihonsa on mantelinvärinen ja ihmeellistä kyllä he puhuvat suomen kieltä. Tämä lienee osoitus siitä, että he ovat samaa alkuperää kuin mekin. (s. 31–32.)

Keksi paikka, jossa asuu kadonnut kansa. Mikä tuon paikan nimi on, ja missä se sijaitsee? Millainen ilmasto siellä on? Entäpä tuoksut, äänet, kasvit, eläimet yms.?

b) Kansanluonne

Kyläläiset rakastivat toisilleen nauramista. Ja varsinkin lapset olivat erikoistuneet pilantekoon: nukkuvan suuhun saatettiin pudottaa kuoriainen tai maalata hänen kasvonsa punaisella mudalla. Tavallista oli myös, että kaivoivat omasta päästään täin ja siirsivät sen nukkujan päähän. Jos kompuroi tai näytti muuten hassulta, kaikki alkoivat nauraa hänelle.

Vimbat olivat iloista porukkaa. (s. 141–142.)

Minkä niminen kansa paikkassasi asuu? Mitä kieltä he puhuvat, ja miltä he näyttävät? Millaisia keksimäsi kansalaiset ovat luonteeltaan? Millaisia tapoja ja uskomuksia heillä on?

c) Uhka

Alma nosti kätensä pystyyn.

- Alma, opettaja huokaisi.

- Minähän selitin sen kokeessa seikkaperäisesti, Alma sanoi. – Autopsykedelia tarkoittaa...

- Anna olla, opettaja älähti. – Minua huvittaa enemmän ne simbat vai timbat vai mitä ne olivatkaan ne alkuasukkaat?

- Vimboja, opettaja, Alma vastasi. – Minua huolettaa tällä hetkellä se, että vimbojen elämänmuoto on uhattuna. Syynä tähän on se, että heidän viidakkoonsa on eksynyt tavallinen suomalainen luontoon kuuluva karhu, *Ursus arctos*. Vimbat pitävät karhua jumalolentona, eivätkä sen vuoksi pysty karkottamaan sitä elinympäristöstään. (s. 33–34.)

Mikä uhkaa kansaasi? Keksi jokin uhkatekijä, joka järkyttää vakavasti kansasi elinoloja.

d) Unien kirjasto

- Kuinka ihmeessä voit saada kaiken tuon tiedon vimboista unia näkemällä?

Alma suipisti suutaan ja painoi hieman kulmiansa kurttuun, niin että hän näytti hetken meriahvenelta. Sitten hän väläytti iloisen hymyn.

- Okei, minä paljastan sen sinulle. Minä luen unissani kirjoja. Minä olen isossa kirjastossa, jossa on kirjoja kattoon asti. Kirjahyllyjen välissä on korkeita ja kapeita ikkunoita, joissa on lyijylasit. Yhdessä nurkassa on pieni mahonkinen pöytä ja tummalla nahalla verhoiltu tuoli. Pöydän päällä on sellainen vihreä suutarinlampu. Se on minun paikkani. Siinä minä luen.

- Mistä sinä tiedät, minkä kirjan sinä haluat lukea?

- Haluan lukea ne kaikki, Alma sanoi ja puhkui intoa. – Valitsen vain jonkun kirjan joko umpimähkään tai kannen tai nimen perusteella.

- Ja sieltä sinä siis löysit kirjan vimboista?

- Niin, Alma sanoi. – Kirjan on kirjoittanut Erik Rosenholz ja se on nimeltään *Vimbat*, arktisen viidakon villit. Se on kaunis kirja, siinä on nahkakannet ja kullalla kirjailtu selkä. Siinä on mustavalkoisia kuvia ja hienoja piirustuksia. Se tuoksuu vanhalle saappaalle, ja kun sen avaa, tuntuu kuin kitalaki kuivuisi. (s. 43–44.)

Kuka on kirjoittanut unien kirjastoon kirjan kansastasi? Mikä on tuon kirjan nimi, ja miltä se näyttää? Koostakaa kansoistanne omat kirjat kirjoittamalla, piirtämällä, askartelemalla jne.

RUMIA SANOJA JA SADATTELUJA

- *Berzawa viekään!* - - *Norsun sikiö!* *poppamies huusi.* – *Käärmeen silmämuna!* *Lutikan bieru!* *Löyhkäävä hajurauhanen!* (s. 198–199.)

Keksikää uusia sadattelusanoja. Perinteisten kirosanojen yms. käyttö on kielletty!

LOINEN

Alma kertoi lukeneensa unikirjastossa pienistä olennoista, jotka ovat kolme millia pitkiä, mutta ruumiinrakenteeltaan hyvin ihmisenkaltaisia, paitsi että niillä on häntä ja kussakin kädessä vain kolme sormea. Nämä ”korviaiset” etsiytyvät ihmisen korvaan ja käyttävät ravintonaan korvasta erittyvää vaikkua. Ne ovat pahansisuisia ja niiden suuren huvitus on puhua törkeyksiä ja ehdotella ilkeyksiä valtaamassaan korvassa. Korviaisen uhriksi joutunut ihminen luulee, että äänet, jotka hän kuulee, ovat jumalallisia tai sisäisiä. (s. 140–141.)

Keksi olento, joka loisii ihmisessä aiheuttaen jonkinlaisia vaivoja. Miltä olento näyttää, mitä se syö ja millaisia psyykkisiä tai fyysisiä vaivoja se aiheuttaa kantajalleen? Miten loisesta voi päästä eroon?